

זהר הקדוש

עם ביאור הפטר והפסוק

פסח • מאמר ליל שימורים

בנוקבא דתהומא רבא ואינן נמצאות כל כך בעולם, וקדושי מלכא אתער - וקידושי המלך [-תפארת] מתעוררים, כלומר, שתפארת מקשטת את מלכות עם תכשיטיה כדי שתהיה ראויה להתייחד עמה בליל חמשה עשר הוא יום טוב פסח. **פְּדִין כְּתִיב** - ואז בליל חמשה עשר שמתייחדות תפארת ומלכות כתוב (שם יב מב) **'לִיל שְׁמוּרִים הוּא לַה'**, ופירוש, **דְּהָא זְוֹנָא קַדִּישָׁא אֲשֶׁתִּכַּח** - שהרי בחמשה עשר בניסן הייחוד הקדוש נמצא, ולכן כתוב **'לִיל' וְלֹא 'לִילָה'**, הרומז כי עד ליל ארבעה עשר התפשטו הקליפות בלבנה [-מלכות], **וְהוּא** - השמש [-תפארת], בליל ארבעה עשר **'שְׁמוּרִים' בְּכֹלָא** - בכל, כלומר, המלכות שומרת ומצפה להתייחד עם תפארת בליל חמשה עשר, וגם תפארת שומרת על מלכות לבתלי ישלטו עליה הקליפות. ולכן בליל ארבעה עשר מבטלים את החמץ ושאר, כדי שיתייחדו תפארת ומלכות בליל חמשה עשר.

במאמר זה יבוארו הדרגות שעלו והתקשרו בהן בני ישראל ביציאתם ממצרים, ועד שהתקשרו בקדושה העליונה, מדרגה אחר מדרגה. ויבאר בו ענין יום ארבעה עשר בניסן, וסוד השבתת החמץ וההכנה לפסח, ויחוד המאורות הנעשה בימים אלו, וביאור הפסוק **'לִיל שְׁמוּרִים הוּא לַה'** (שמות יב מב), וכן הטעם שכל אחד צריך להראות עצמו בן חורין כאילו הוא יצא ממצרים.

על ידי מצות מילה ופריעה במצרים, ואכילת מן במדבר, זכו בני ישראל להידבק עד בחינת תפארת.

'בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֶרְבִים פֶּסַח לַה' (ויקרא כג ה). הקשה רבי חייא, למה כתוב **'וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר'**, והלא עיקר יום טוב פסח הוא ביום חמשה עשר בניסן. ותיירץ רבי חייא, **הָא אֲתָמֵר** - הרי למדנו (פסחים ב), **דְּהָא פְּדִין** - שהרי אז בליל ארבעה עשר **מִבְטְלִין חֻמֵּץ וְשָׂאֹר**, וְעַל יְדֵי שְׁמִתְבַּטְלִים **אֲסִתְּלִקוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתָא אַחְרָא וְאֲתַעְקְרוּ מִנִּיהּ** - הסתלקו בני ישראל מרשות הקליפות מדרגה אחר מדרגה עד שנעקרו ממנו לגמרי, **וְאֲתַאֲחִדוּ בְּמִצָּה קִשׁוּרָא קַדִּישָׁא** - והתייחדו בקשר קדוש עם המצה שהיא בחינת מלכות. ומבאר רבי חייא, **בְּתֵר דְּאֲתַגְזְרוּ עָאִלוּ בָּהּ** - לאחר שנימולו במצרים מיד נכנסו והתקשרו עם בחינת מלכות, **עַד דְּאֲתַפְּרְעוּ וְאֲתַגְלִיֵּיא רְשִׁימָא דְּלָהוֹן** - עד שעשו פריעה במרה והתגלה הרושם שלהם, **וּבְדִין יִהְיֶה לָהּ קִשׁוּרָא בְּאֲתֵר עֲלָאָה** - ואז השפיע וקשר הקדוש ברוך הוא את בני ישראל במקום יותר עליון, **בְּקִשׁוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא**, דהיינו ביסוד הנקרא **'קִשֶּׁר האמונה'**. ועוד עלו להתקשר כשאכלו את המן **בְּאֲתֵר דְּכְתִיב** - במקום התפארת שכתוב עליו (שמות טז ז) **'הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם'**, ומדייק רבי חייא, **'מִן הַשָּׁמַיִם' דִּיִּקָּא** - דווקא כתוב, כלומר, שעל ידי מילה ופריעה ואכילת המן זכו להתקשר עד בחינת תפארת הנקראת **'שְׁמִים'**, וְהָא אֲוִקְמוּהּ - והרי כבר העמידוהו שעל ידי המן זכו לבחינת תפארת (זוהר ח"א ויצא קנז).

בשעת חידוש הלבנה הקליפות מתפשטות בעולם, ובליל ארבעה עשר מסתלקות לנוקבא דתהומא רבא, ולכן מבטלים את החמץ ושאר בליל ארבעה עשר בניסן, ובליל חמשה עשר מתייחדות תפארת ומלכות.

מוסיף רבי חייא, **תָּא חֲזִי** - בוא ראה למה מבטלים את החמץ ושאר דווקא בליל ארבעה עשר, **כִּי בְּאַרְבִּיסֵר** - בליל ארבעה עשר לחודש, **בְּשַׁעְתָּא דְּזְוֹנָא דְּסִיְהָרָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּשִׁלְיָמוֹ עִם שְׁמָשׁ** - בשעה שהלבנה [-מלכות] מתייחדת עם השמש [-תפארת] ונמצאת בשלימותה, **וּבְתֵרִין תַּתְּאִין לָא מְשַׁתְּכְּחִין כָּל כָּךְ בְּעֹלָם** - וכתרים התחתונים שהם הקליפות לא נמצאים כל כך בעולם. והטעם, **דְּהָא בְּחֻדְתֵּי דְּסִיְהָרָא** - שהרי בשעת המולד כשהלבנה מתחדשת, **זִינִין בִּישִׁין מְשַׁתְּכְּחִין וּמִתְעַרְי לְאֲתַפְּשָׁטָא בְּעֵלְמָא** מינים רעים שהם הקליפות נמצאים ומתעוררים להתפשט בעולם, **וּבְשַׁעְתָּא דְּזְוֹנָא דְּסִיְהָרָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּנִהְיֵירוֹ דְּשְׁמָשׁא בְּשִׁלְיָמוֹ** - ובליל ארבעה עשר בחודש בשעה שהלבנה [-מלכות] מתייחדת, ונמצאת בשלימות על ידי שאור השמש [-תפארת] מאיר בה, **מִתְכַּנְשִׁי כְּלָהּ לְאֲתֵר חַד** - מתאספות כל הקליפות למקום אחד

רבי אחא חולק וסבירא ליה שתפארת ומלכות אינן מתייחדות בליל חמשה עשר, אלא ביום חמשה עשר.

רְבִי אַחָא חולק על רבי חייא **וְאָמַר**, שעיקר יחוד תפארת ומלכות הוא ביום חמשה עשר בניסן. ומפרש, **בְּגִין כָּךְ** - כיון שבילל ארבעה עשר מסתלקות הקליפות מן העולם, לכן רק **תְּקוּנָא דְּכֹלָא בְּהוּא יוֹמָא** - התיקון של מלכות תהיה על ידי כל העבודות של ביטול שאור וחמץ ושחיטת הפסח באותו יום ארבעה עשר, **וּבְלִילָא אֲשֶׁתִּכַּח יְשׁוּבָא דְּבֵיתָא** - ובליל חמשה עשר ימצא הישוב של הבית, כלומר, מתקנים ומכניסים את הבית [-מלכות] כדי שתהיה ראויה להתייחד באור הבוקר עם התפארת, אבל בליל חמשה עשר עדיין אינן מתייחדות, וזהו פירוש הפסוק, **'בִּלְיָל' של חמשה עשר**, **'שְׁמוּרִים'** - שומרת ומצפה המלכות **'הוּא לַהּוּיָה'** - להתייחד עם תפארת באור הבוקר של חמשה עשר.

על ידי המצוות שבילל פסח מכניסים את המלכות ליחוד עם תפארת.

ומוסיף רבי אחא, **וְוִי לֵאֲיִנּוֹן דְּלֹא מִבְּנֵי בֵּיתָא נִינְהוּ** - אוי לאותם שאינם מבני הבית, כלומר, שאינם מתקנים את הבית [-מלכות], ומבטלים את המצוות של ליל פסח במידה, **כִּד אֲתָאן לֹאֲזִדְּוֹנָא אֲרִיִּוּתָא פְּחָדָא** - כדי שהיא תהיה ראויה

כאשר באים להתייחד כאחד האריות, כלומר, כשמתייחדות תפארת ומלכות, **וְוִי לֵאֲיִנּוֹן דְּלֹא אֲשֶׁתִּמּוּדְעֵן גְּבִיְהוּ** - אוי לאותן אומות העולם שלא נודע אצלן מצוות ליל פסח. **בְּגִין כָּךְ יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין מִתְקַנִּין לֹון בֵּיתָא כָּל הָהוּא יוֹמָא** - ולכן בני ישראל הקדושים מתקנים להם את הבית [-המלכות] כדי אותו יום ארבעה עשר, על ידי ביטול החמץ ושחיטת הפסח, **וְעַל יְדִיָּהוּ עֵיִלִי מֵאן דְּעֵיִלִי** - ועל ידיהם נכנסים מי שנכנסים, כלומר שכל ידי המצוות שבילל פסח מתקנים את המלכות שתהיה ראויה להתייחד עם תפארת באור הבוקר, **וְאִיִּנּוֹן חֲדָאן זְמַרְוִיָּהוּ** - ולכן בני ישראל שמחים ומזמרים בליל פסח, כי על ידם יתייחדו תפארת ומלכות באור הבוקר. ומסיים רבי אחא, **זְכָאִין אִיִּנּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתֵי** - אשריהם בני ישראל שמקיימים את המצוות בליל פסח בעולם הזה, ואשריהם שעל ידם מתייחדות תפארת ומלכות בעולם הבא.

רבי יוסי סבירא ליה שתפארת ומלכות מתייחדות בליל פסח.

אמר רבי יוסי, למה לן לאטרחא כולי האי - למה לנו להטריח כל כך בפירוש הפסוק 'ליל שמונים הוא לה', לפרשו כרבי חייא [וגם חולק על רבי אחא שאמר שאין יחוד תפארת ומלכות בלילה], והרי קרא שלים הוא -

פסוק שלם הוא, דהא בהאי ליליא זונגא עלאה קדישא אתער ואשתבח - שהרי באותו ליל חמשה עשר מתעורר ונמצא יחוד עליון של תפארת ומלכות, ועל ידי קדושת הייחוד אין כח בקליפות להיחזק במלכות ומסתלקות מן העולם. ומביא רבי יוסי ראיא, דא הוא דכתיב - זהו שכתוב בהמשך הפסוק (שם) **הוא הלילה הזה לה שמונים**, ומשמעו, 'הוא הלילה' - המלכות, 'הזה לה' - תפארת, כלומר, שביל חמשה עשר עצמו מתייחדות תפארת ומלכות. ושואל רבי יוסי, מאי - מהו שכתוב **שמונים**, הרי 'שמונה' רומז למלכות. ומשיב, לכן כתוב 'שמונים', כי כאילו כתוב **תרי** - שתי פעמים 'שימור', ופירושו, **זונגא דסיהרא בשמשא** - כי בליל חמשה עשר שיש יחוד של הלבנה [-מלכות] עם השמש [-תפארת], גם התפארת נקראת 'שימור', הרי שביל חמשה עשר עצמו מתייחדות תפארת ומלכות.

ומפרש המשך הפסוק 'לכל בני ישראל לדורתם'.

ומוסיף רבי יוסי לפרש מה שכתוב בהמשך הפסוק **לכל בני ישראל לדורתם**, שפירושו, **דהא מכאן** - שהרי מכאן לאחר שנימולו בני ישראל וזכו לבחינת מלכות, ו**להלאה** - ואחר כך עלו מדריגה אחר מדריגה, עד דאתאחדו

ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא - שהתאחדו והתקשרו בקשר עם השם הקדוש, דהיינו בחינת תפארת, ונפקו מרשומא אחרא - ויצאו מרשות הקליפות לגמרי. בגיני כך - לכן, בארבעה עשר מתקני גרמיהו ומבערי חמץ מביניהו - בליל ארבעה עשר בניסן מתקנים את עצמם על ידי שמבערים את החמץ מביניהם, ועיילי ברשומא קדישא - ונכנסים ברשות הקדושה, ומתקנים את המלכות כדי שתהיה ראויה ליחוד. וכדין מתעטרי - ואז בליל חמשה עשר מתעטרים חתן [-תפארת] וכלה [-מלכות], בעטרוי דאימא עלאה - בעטרה של האם העליונה שהוא מידת בינה, הרומזת על מקום החירות, וכעי בר נש לאחזאה גרמיה דאיהו בר חורין - ולכן צריך האדם להראות את עצמו בלילה שהוא בן חורין, לרמז על יחוד תפארת ומלכות שמקבלות עטרה מן הבינה הרומזת על חירות.

אמר רבי יוסי, למה לן לאטרחא כולי האי, קרא שלים הוא דהא בהאי ליליא זונגא עלאה

קדישא אתער ואשתבח, תרא הוא דכתיב (שם) 'הוא הלילה הזה לה שמונים', מאי 'שמונים'.

תרי, זונגא דסיהרא בשמשא.

'לכל בני ישראל לדורתם' (שם), דהא מכאן

ולהלאה אתאחדו ואתקשרו בקשורא

דשמא קדישא, ונפקו מרשומא אחרא. בגיני כך,

בארבעה עשר מתקני גרמיהו ומבערי חמץ

מביניהו, ועיילי ברשומא קדישא. וכדין מתעטרי

חתן וכלה, בעטרוי דאימא עלאה, וכעי בר נש

לאחזאה גרמיה דאיהו בר חורין.

נפשי צמאה
לדעת

כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים: ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

